

Případové náměty k interpretaci a diskusi

Problematika dobrých mravů:

1. Prodejní akce a rozpor s dobrými mravy

- Zajímavé judikáty, interpretující pojem dobrých mravů z různých pohledů, kdy sporem byla tzv. prodejní akce (zájezdy pro důchodce) - to považují za velmi aktuální téma - judikát NS ČR 21 Cdo 664/2003, NS ČR sp. zn. 2 Cdo 1356/96, rozsudek Nejvyššího soudu 30 Cdo 664/2002, k tomu viz náleží ÚS Pl. ÚS 11/02

2. Dobré mravy obecně v judikatuře soudů:

- Rozsudek NS 21 Cdo 633/2002, 21 Cdo 664/2003, Ústavní soud: II. ÚS 249/1997, II. ÚS 389/2001 a I. ÚS 505/1999

3. Morálka v judikatuře soudů:

- Usn. NS 7 Tdo 235/2004, IV. ÚS 606/2003

4. Náboženství v judikatuře soudů:

- náleží III. ÚS 459/03, Pl. ÚS 6/02 (tento náleží bude posléze využit i v problematice konkrétnější – restitucích, vlastnictví majetku církvemi apod.), Usn. II. ÚS 227/1997, lze nalézt i judikaturu ESD a ESLP

5. K otázce odpovědnosti za škodu a trestní odpovědnosti ve sportu – překročení hranice rizika.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu č. 44/1954 Sb.r.ci. ze dne 26. 1. 1954 – k otázce spoluzavinění poškozeného při kopané – v odůvodnění: porušil vědomě pravidla hry neuvědomělé překročení mezí bezpečnosti hry, spočívající v tom, že jeho pohyb byl nerozváženě prudký a že právě to bylo významným činitelem rozhodujícím o osudných následcích srážky. Kopaná má rozvíjet hlavně obratnost a rychlost, tyto vlastnosti může rozvíjet jen tehdy, když hráč dá do hry všechny své síly a celou osobnost – na druhé straně je nutno zachovávat pravidla hry.

Úkol pro studenty: Argumentujte opačný názor.

- Jedná se při sportovním úrazu o ublížení na zdraví nedbalostní nebo vědomé? - případ

6. Ochrana osobnosti:

1. PR č. 2/2004 – právo na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti se nepromlčuje.
2. Sou R NS č. 25-C 1921 – Žalobní návrhy ve věcech ochrany osobnosti nesmějí být formulovány obecně a nepřesně.
3. SR č. 3/2003 - NS – Výčet jednotlivých osobnostních práv v občanském zákoníku je pouze demonstrativní. Proto do skupiny těchto práv lze například zařadit i výslovně nezmíněná práva na ochranu osobní svobody, na podobu apod.
4. R 46/1995 – Ochrany osobnosti ve smyslu § 11 se lze vedle žalob domáhajících se zdržení se neoprávněných zásahů a vedle žalob na odstranění následků zásahů také např. žalobami o určení nepravdivosti zásahů tohoto druhu (zejm. slovních a písemných výroků) nebo určení, že původce zásahu neoprávněně zasáhl do práv

žalobce na ochranu osobnosti. U těchto žalob není třeba prokazovat naléhavý právní zájem.

5. Rozsudek 30 Cdo 2304/99 v kombinaci s rozsudkem NS 30 Cdo 214/2000 – lze nalézt společné i rozdílné rysy rozhodnutí

7. Problematika nejmenování justičních čekatelů prezidentem z důvodu věku:

- *lze najít mnoho souhlasných i nesouhlasných argumentů – judikát se mi ale nepodařilo dohledat, jde ještě zřejmě o příliš čerstvou problematiku*

8. Problematika ochrany dětí a mladistvých:

- náleží ÚS III. ÚS 459/03 (odmítají-li rodiče léčbu nezletilého dítěte, jež je v bezprostředním ohrožení života, nepředstavuje vydání předběžného opatření dle § 76a o.s.ř., kterým se dítě svěří do péče léčebného zařízení, porušení práv zakotvených v čl. 32 odst. 4 či čl. 16 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Vzhledem k nutnosti okamžitého zásahu není zpravidla možno v řízení o vydání takového předběžného opatření řešit případný spor rodičů s léčebným zařízením o vhodnosti té které léčby. Týká-li se věc dítěte ve věku okolo šesti let, není porušením čl. 12 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, pokud toto dítě nebylo v daném řízení soudem vyslechnuto. Výslech rodičů musí soud provést pouze v případě, že by to pro rozhodnutí bylo nezbytné a z hlediska zákonné lhůty pro vydání rozhodnutí možné).

Téma: Právo a politika

9. Je funkce prezidenta ČLK slučitelná výkonem funkce ministra zdravotnictví? Lze pozastavit výkon funkce prezidenta ČLK? Musí prezident nutně za ministra jmenovat toho, koho mu navrhne premiér?

- tato diskuse vznikla již před více než rokem, v souvislosti s tím, že prezident nejdříve nejmenoval, resp. nechtěl jmenovat Ratha ministrem zdravotnictví – dnes již není aktuální, avšak tento problém může kdykoli nastat znovu, i u jiných jmen a u jiných funkcí
- k tomu srovnej stavovský předpis č. 21 České lékařské komory (§ 2 stanoví: Je-li prezident komory pověřen funkcí člena vlády, může nadále vykonávat svou funkci prezidenta komory. Pokud však z důvodu vhodnosti požádá představenstvo, aby výkon funkce prezidenta komory byl přerušen, představenstvo může rozhodnout, že se výkon funkce prezidenta přeruší. § 3: Dnem přerušeni přechází výkon jeho kompetencí v plném rozsahu na představenstvo komory.) – o tomto stavovském předpise se ale soudí, že některá jeho ustanovení jsou protiústavní nebo alespoň protizákonná – k tomu srov. zák. č. 220/1991 Sb.
- dále srov. článek 70 Ústavy: „Člen vlády nesmí vykonávat činnosti, jejichž povaha odporuje výkonu jeho funkce. Podrobnosti stanoví zákon.“

10. Problematika jmenování guvernéra či viceguvernéra ČNB a nutnost spolupráce předsedy vlády

- náleží Ústavního soudu č. 91/01 – publikováno ve Sb. pod č. 285/2001 Sb. k tomu lze konstatovat čl. 62 písm. k) Ústavy – *existují dva opačné názory na výklad*

11. Problematika voleb:

Srovnej : nálezy Ústavního soudu

- č. 243/1999 Sb. (zrušení uzavírací klauzule 3% pro úhradu volebních nákladů kandidujícím stranám jako přesahující nezbytnou míru potřebnou ke zjištění vážnosti volebních úmyslů stran a zasahujících do rovnosti šancí politických stran ve volební soutěži)
- 64/2001 Sb. (zrušil volební formuli – tzv. modifikovaný d'Hontův systém, tak i volební kauce do Poslanecké sněmovny.)
- č. 31/1996 Sb. (problematika soudní kontroly voleb)
- II. ÚS 147/94 (potvrdil ústavnost toho, že pořadí kandidáta na kandidátní listině je dáno dobrovolností se ucházet o mandát, tudíž kandidát je nucen podřídit se politické straně a volebním předpisům)
- a judikát Nejvyššího správního soudu (ze sbírky rozhodnutí NSS) ze dne 2. 12. 2004 - SJS 470/2005 VOL 9/2004 (neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu se lze domáhat jen za podmínky, že je tvrzeno porušení zák. č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR, nikoliv je-li tvrzena toliko nerovnost kandidátů spočívající v tom, že nezávislý kandidát musí mimo jiné k přihlášce k registraci připojit petici voličů s 1000 podpisy oprávněných voličů..., zatímco politická strana, hnutí neb koalice takovou povinnost nemají.)

12. Problematika dědictví autorských práv v soudních rozhodnutích:

- existují soudní rozhodnutí, která si protirečí, *judikáty lze nalézt v novějších systémech právních informací*

Právo a jevy ekonomického života:

13. Nekalá soutěž

Srovnej judikáty: NS- 32 Cdo 2031/99 (dovolání zamítnuto s tím, že nejde o nekalou soutěž) a rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 3 Cmo 1031/95, kde se jedná o to, že dvě softwarové společnosti distribuující právní informační systémy se dostaly do sporu, neboť jedna z nich formou letáku propagovala svůj výrobek tak, že tento vedle sebe srovnával své parametry oproti druhému, z čehož vyplynula výhodnost jejího produktu a též nabízel svůj produkt státním institucím s 10% slevou ceny běžné, s cílem získat nové uživatele – *jde de facto o opačné rozhodnutí – byly ty případy však natolik odlišné?*

14. Svobodná soutěž politických stran:

- diskuse zejména o smysluplnosti financování politických stran, o možnostech a o tom, zda má existovat nějaká hranice pro to, aby strany byly financovány či nikoli.
- Jedná se o následující klíčové, zajímavé a mnohdy diskutabilní nálezy Ústavního soudu: Pl. ÚS 10/03, Pl. ÚS 24/02 Usnesení, č. 88/1997 Sb., III ÚS 275/96, Pl. ÚS 3/96, Pl. ÚS 42/2000 – 64/2001 Sb.

Právo a kultura:

15. Památková péče

- zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy a Úmluva o ochraně archeologického

dědictví Evropy, vyhlášky ministerstva kultury a dokumenty organizace státní památkové péče

- nález I. ÚS 35/94
- Akciová společnost F. v P. proti Ministerstvu kultury o prohlášení rodného domu Jaroslava Haška za kulturní památku – NSS judikoval: SJS 277/2004 6 A 106/2001

16. Rozpory mezi obcemi jako ochránci klidu a pořádku a provozovateli diskoték a plesů:

- k tomu judikoval Ústavní soud: č. 51/2001 Sb. – jedná se o velmi diskutabilní rozhodnutí, které je v prudkém rozporu s čl. 26 odst. 1, 2 Listiny: „Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.“ – V nálezu přitom toto bylo umožněno obci, aby omezovala provozovatele např. časově či místně
- významný posun přinesl nový zákon o obcích – srov. § 10 písm. b), c)

17. Církev a vlastnictví majetku:

- zajímavý nález Ústavního soudu č. 4/2003 Sb., jímž byl zrušen § 6 odst. 2, § 21 odst. 1 písm. b), § 27 odst. 5 věty druhé v části „a dosažený zisk smí být použit jen k naplnění cílů činnosti církve a náboženské společnosti“ a § 28 odst. 5 zák. č. 2/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a o postavení církví...- zákon nerespektoval svébytné postavení církví, omezením rozsahu činnosti se v podstatě vyřazují ze společnosti, církve tedy nemohou podnikat a pořizovat si vlastní výrobní prostředky...
- k tomu by bylo možno hovořit o nedávném rozhodnutí, že chrám svatého Víta byl pravomocně navrácen do rukou církve, problémy s tím spojené z hlediska české národní památky, z hlediska nadměrného vstupného apod.
- v témže nálezu Ústavního soudu v odůvodnění se uvádí k otázce nutnosti registrace církví: „dle přesvědčení Ústavního soudu ust. § 6, 28 ad. zák. interpretovat tak, že nepodmiňují právní vznik a zánik církevních právnických osob konstitutivním právním aktem státního orgánu, nýbrž že jejich evidence má toliko deklaratorní povahu a funkce informační a ochrany třetích osob.“ – *to považují za velmi diskutabilní*
- touto problematikou se zabýval Ústavní soud mnohokrát – lze využít i následující nálezy: IV. ÚS 298/05 (ÚS konstatuje, že neexistují speciální restituční zákony, konstatuje, že restituční nárok může uplatnit i právnická osoba), dále nález II. ÚS 528/02, I. ÚS 280/96, zejména pak významný nález Pl. ÚS 6/02
- dále možno argumentačně využít Jc 119/2000, 20 Cdo 1143/2000

18. K naplnění skutkové podstaty trestného činu porušování autorského práva dle ust. § 152 trestního zákona:

- judikáty: 7 Tz 51/2001, 5 Tz 75/2001, Rt 11/2004 a některé další judikáty k § 152 trestního zákona – obdobné případy řešeny různě – lze diskutovat v čem byla nebezpečnost větší, jak soud v daném případě interpretoval zákonné ustanovení ve spojitosti se skutkem...
- Judikát 6 Tdo 986/2002 (obžalován z TČ porušování autorských práv, kterého se měl dopustit tím, že pořádal veřejné hudební produkce – diskotéky s repertoárem zahraničních i domácích autorů, ačkoliv mu byl vydán „zákaz

užití veškerého chráněného hudebního repertoáru domácích a zahraničních autorů pro celé území ČR“, způsobil škodu 151.213,- Kč) – *Nejvyšší soud se zabýval různými otázkami interpretace autorského zákona, i ust. § 260 TZ*

19. Rozpor mezi svobodou tisku a slova a ochranou lidských práv, konkrétně etnické příslušnosti

- Vydání knihy Mein Kampf – soudy I. i II. instance uznaly vinným z TČ podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka dle ust. § 260 TZ
- srovnání judikátů, publikovaných k tomuto ustanovení – např. Pl. ÚS 45/95, Pl. ÚS 4/96, usnesení 3 Tdo 651/2002

20. Restituce

- nález Ústavního soudu ve věci zámku Opočno a dalších nemovitostí, nárok uplatnila Kristina Colloredo-Mansfeldová, jde o sp. zn. III. ÚS 107/04

- k tomu poznámky: - je dědičkou majitele zámku, tomu byl konfiskována za nacistické okupace jakožto „osobě nepřátelské k říši“, řízení před obecnými soudy o restituční žalobě probíhalo v letech 1995- 2003, odvolací soud rozsudek I. stupně potvrdil, ačkoli na rozdíl od soudu I. stupně přisvědčil argumentům žalobkyně!...únor 2000 – Ústavní soud zamítl stížnost K. Mansfeldové proti rozhodnutí Krajského soudu v HK, dle něhož 5000ha lesní a zemědělské půdy, patřící dříve k zámku, zůstane v majetku státu.

Srpen 2000 – Nejvyšší soud vyhověl dovolání K. Mansfeldové a zrušil zamítavé rozsudky soudu I. a II. stupně, na to v červne 2002 OS v Rychnově n. Kněžnou umožnil zámek vydat.

Květen 2003- KS v Hradci Králové rozsudek nižší instance potvrdil, následně pak Ústavní soud zrušil usnesení NS, rozsudek KS a OS. – *mám za to, že argumentace v jednotlivých rozsudcích je velmi zajímavá, zcela opačná a bylo by na ní možno procvičit i výkladové metody.*

21. Ostatní

- Případ facky udělené ministru zdravotnictví Rathovi M. Mackem – *nejedná se náhodou o klasické výtržnictví – najít pár judikátů k výtržnictví?*
- Případy šikanózního výkonu práva – autorská práva Lada, Horníček
- Mají padělané značkové výrobky právo na existenci? versus Mají lidé právo je zničit, když na světě čeká na humanitární pomoc statisíce lidí?
- Euthanasie a právo na život – argumenty pro a proti, trest smrti
- Co není a co už je sexuální obtěžování na pracovišti?
- Pozitivní diskriminace v určitých zaměstnáních (příklady jsou partnér zejména z armády, žena mnohdy nemusí splňovat všechna kritéria stanovená pro přijetí, je to správné? – ano, ženy a muži jsou odlišní – ne, profesionální armáda potřebuje jen ty nejlepší profesionály